

འཇིན་གྲ་བདུན་པའི་སློབ་དེབ།

# ཚན་རིག་དང་འཕྲུལ་རིག

ཚུམ་པ་པོ།

K.M. Pant R.Joshi J.S. Gill S.C. Agarkar  
Kanhiya Lal S.C. Jain Ravi Parkash V.G. Jadhao  
V.P. Srivastava V.N.P. Srivastava

ཚུམ་སློག་པ།

K.M. Pant R.Joshi



དབྱུས་ཤེས་ཡོན་ཉམས་ཞིབ་དང་སློབ་བཅར་ལྷན་ཁང་ (NCERT) རྣམ་འགྲེམས་སླེལ་བྱས།  
བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་རྣམ་བོད་སློབ་དང་དཔར་འགྲེམས་བྱས།

ཚོམ་རྒྱིག་ཐེངས་དང་པོ།

ཕྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཟླ་གསུམ་པ།

དཔར་ཐེངས་དང་པོ།

དཔར་གྲངས་༡༠༠༠༡

First Edition

March 2003

First printing:

1000 copies

ISBN: 81-7450-142-8

Printed and distributed by:

Sherig Parkhang/TCRPC

R-28, Ramesh Park

Laxmi Nagar

New Delhi-110092 Phone: 22453672

© National Council of Educational Research and Training

ཚོམ་རྒྱུར་འགན་འཁུར་བ། བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ།

འོད་རྒྱུར་བྱེད་པོ། དཔལ་ལྷན་རྫོང་།

ཞུ་དག་དང་བསྐྱར་ཞིབ།

བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ། (ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཟུང་བྱུང་།)

དགེ་འདུན་དོན་ཡོད། (ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སློབ་དེབ་ཚོམ་རྒྱིག་པ།)

མདུན་ཤོག་རྩས་འགོད་པ།

ཚེ་བརྟན།

### Special Acknowledgement



Funding for this project raised by Tibet House Trust. London from the Comic Relief UK



།འཇུག་ལེན་པའི་དུས་ལུགས་ལྟུང་།

DEPARTMENT OF EDUCATION  
CENTRAL TIBETAN ADMINISTRATION  
OF HIS HOLINESS THE DALAI LAMA

Cable : SHERIG  
Phones : 01892-222572  
          01892-222721  
Fax : 01892-223481  
e-mail : education@gov.tibet.net  
Web : www.tcwf.org

GANGCHEN KYISHONG  
DHARAMSHALA - 176215  
DIST. KANGRA, H.P.  
INDIA

Ref. No.....

ཚིག་བརྗོད།

༄༅། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་གསར་རྒྱུ་ལུགས་འཇུག་གིས་སྤོང་ལོ་ནས་གཞི་རིམ་འོག་མ་བར་སློབ་ཚིག་གི་བརྒྱུད་ལམ་འོད་ཡིག་  
ཐོག་བརྒྱུར་བ་ནས་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༠ ལོར་སློབ་དེ་བཙུག་རྒྱུར་དང་། དགེ་གནས་རྒྱུ་དང་། སློབ་ཚིག་ལག་ལེན་བཅས་  
རྩོགས་མང་མཉམ་འདུག་གི་སློབ་ཚན་བཅས་བྱེད་པོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲུ་དོན་ལག་བརྒྱུན་ལུགས་འཇུག་གཞི་  
ལྟར་དང་། དེར་གོ་ཆར་གཞི་རིམ་འོག་མའི་ཚོད་པོད་ཡིག་ཐོག་སློབ་ཚིག་དང་སློབ་རྒྱུ་དང་། དུས་ཚོ་གཞི་གསལ་མེད་པ་ཀླུ་གྱིས་མཐོང་  
གསལ་རྒྱུར་མཉམ་བུ་བཟུང་། འོད་ཡིག་བརྒྱུད་ལམ་ཐོག་ཡོད་པའི་གཞི་རིམ་རིམ་ཚུན་ཁག་དཔེ་ཚིག་དང་། སློབ་གཉེར་ལྟར་བརྒྱུ  
སློབ་དེ་བཟུར་ཞིབ་སོགས་ཀྱི་སློབ་ཚན་གཞི་རིམ་འོག་མའི་སློབ་གསོའི་རྒྱུ་ཚད་ལྷན་མཉམ་འདུག་གི་ལོ་མཐོང་གཏོང་བ་དང་ཆབས་ཅིག  
གཞི་རིམ་བར་མ་འཛིན་གྲུབ་པ་ནས་བཟུང་སློབ་ཚིག་གི་བརྒྱུད་ལམ་དེ་ལྟར་ཡིག་ཐོག་བརྒྱུད་དགོས་ལྟ་བུ་དགོས་སློབ་གཉེས་ཀར་  
དཀའ་ངལ་ཅེ་ཆེ་འདུག་སྲིད་སྲིད་ལུགས་ལ་གཞི་གསལ་འདི་གསལ་དང་། རྒྱ་པར་འདུང་འདུག་དགེ་གནས་འོས་སློབ་དང་ཟབ་སློབ་། ལས་ཞོར་  
རང་སློབ་སོགས་ཀྱི་དམིགས་ལུགས་ལྟར་ཡི་སློབ་གཞི་ལོ་སློབ་གཞི་རིམ་གསལ་བྱ་གལ་འགངས་ཉ་ཅའ་ཆེ་བར་བརྟེན། འདི་ག་ལས་འཇུག་  
ནས་སྤྱི་ལོ་ཚུལ་གཞིའི་ཐོག་གོ་སྤོང་གང་མཉམ་སྤོང་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༢ ལོ་ནས་གཞི་རིམ་བར་མའི་ཚུན་རིམ་དང་། ཡང་ཅིས་སློབ་  
ཚན་འོད་རྒྱུ་ལོ་སློབ་གཉེས་གི་ལས་འཇུག་འཇུག་འོས་ལུགས་ཡོད་པའི་ཁོངས་། ད་ལམ་གཞི་རིམ་བར་མའི་འཛིན་གྲུབ་དུ་ན་པའི་ཚུན་རིམ་  
སློབ་དེ་བཟུར་འདི་བཞིན་ཀྱི་གར་དུས་ལེན་ཡོན་ཉམས་ཞིབ་དང་སློབ་བརྒྱུར་རྩ་བུ་(NCERT) གི་ཚོགས་མཆོན་འོག་འོད་རྒྱུ་གིས་  
ཡོངས་ཁྲུབ་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་ཡོད། སློབ་དེ་བཙུག་རྒྱུ་གི་ལས་འོན་ཚོད་དཀའ་ངལ་ཆེ་གོས་ཀྱི་གནས་ཞིག་གི་ཚུན་རིམ་གི་བརྒྱ  
ཚད་འོད་རྒྱུ་ལྟར་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་གི་ལོ་སྤོང་གི་ལུགས་། གཞི་སྤོང་གི་གཉེས་ཀྱི་ཐ་སྱེད་གཅིག་གྲུབ་པ་ཆེད་དམིགས་ཀྱིས་ལོ་སྤོང་གི་བརྒྱུད་  
རིམ་ཚིག་ཉེ་ལམ་འོད་ནང་ལོ་སྤོང་གྲུབ་པའི་སློབ་དེ་བཟུར་དང་ཚོགས་མཐོང་དམ་ཆེ་བར་སློབ་ཞིབ་ནས་ཉན་བཀྱིས་ཉེ་ཐ་སྱེད་གཅིག་  
མཆོངས་འདུང་ཐབས་ཅི་རྣམས་ལུས་པའི་ཐོག ཐ་སྱེད་རེ་རྒྱུར་གསལ་བཟོ་བྱ་དགོས་ལྟར་པ་ཁག་གསལ་གནད་དུ་བརྩིས་ཉེ་སློབ་ཚན་  
སོ་སོའི་མཉམ་འདུག་གི་ཚོགས་གསལ་ནང་རྒྱུར་བཀོད་ལུས་ཡོད། མཉམ་འོན་ལས་གཞི་འདིར་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་རོགས་འདེགས་  
དང་རྒྱུ་བཟོར་གནང་མཁའ་ཕྱི་ཚོགས་སྤེར་ཁག་པ་སྤེར་ཐབས་བརྒྱུས་བརྗོད་ལུ་རྒྱུ་དང་། སློབ་ཚན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་  
ལྟུ་དང་། རྒྱུ་པར་བརྗོད་དང་ཐ་སྱེད་འོད་སློབ་གཏོང་སྤོང་སོགས་གང་ཅིར་རིན་ཐང་ལྟར་པའི་དགོངས་འཇུག་སྤོང་ཡོད་  
པའི་རེ་འདུག་བཅས། འོད་གཞུང་གསར་རྒྱུ་ལས་འཇུག་སློབ་རྒྱུ་ལེན་ལོན་ཚུན་ལོ་སྤོང་བརྒྱུ་ལེན་ལོན་ཉེ།

# བདག་ཉིད་ཅེན་པོ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་ལེན་པ།

། །ངས་ཀྱི་ལ་གདམས་ངག་གི་སྲུང་བ་ཞིག་སྟེ། ཀྱི་ལ་དོགས་པ་འཕམ་ཐེ་  
ཚོམ་བྱུང་བའི་སྐབས་སམ། ཡང་ན། རང་འདོད་ཀྱི་བསམ་སྒྲོལ་ཅང་ལྷགས་ཆེ་བའི་  
སྐབས་སུ་གཤམ་གསལ་གྱི་ཚོད་ལྟ་བུས་དང་།

ཀྱི་ཀྱིས་མཐོང་སྤོང་བའི་མི་དབུལ་ཤོས་དང་། རྒྱས་སྟོབས་ཞན་ཤོས་དེའི་  
གདོང་རིས་ཡིད་ལ་དྲན་པར་བྱས་ཏེ། རང་གི་བསམ་སྒྲོལ་འཆར་བའི་ལས་དོན་དེས་  
ཁོ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཅི་འདུག་གམ། དེས་ཁོ་ལ་ཁེ་ཕན་གང་འདུག་གམ། དེས་ཁོ་ལ་རང་  
ཉིད་ཀྱི་ཆེ་སློག་དང་ལས་དབང་ཁ་ལོ་བརྒྱུར་བའི་གོ་སྐབས་བརྒྱུར་གསོ་བྱེད་ཐུབ་བམ།  
སྤོགས་གཞན་ནས་བཀད་ན། ཟས་སྒྲོམ་དང་བསམ་སྒྲོལ་བཀྲོས་སྤོགས་ཀྱིས་མནར་བཞིན་  
པའི་མི་མང་ས་ཡ་དུ་མར་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ལམ་སྟེར་འབྲིད་ཐུབ་བམ། ཞེས་  
དཔུང་ན་ཀྱི་དོགས་པ་དང་རང་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་རང་ལལ་དུ་འགོ་དེས་ཡིན།

*Wakgamshe*

མོ་ཏན་དུས། ཀམ་ཅན་ ལྷན་རྒྱུ།

# དཀར་ཆག



སློབ་ཚན་དང་པོ། སའི་གོ་ལའི་རྟེན་གྱི་ཆོ་སྲོག་ ..... ༡

སློབ་ཚན་གཉིས་པ། རོ་མཚར་བའི་གཤེར་གཟུགས་ཏེ། ལུ། ..... ༣༠

སློབ་ཚན་གསུམ་པ། དངོས་པོའི་སློབ་གཞི། ..... ༤༩

སློབ་ཚན་བཞི་པ། ལྷུང་དང་། ལྷ་ལྷ། ལྷ། ..... ༧༧

སློབ་ཚན་ལྔ་པ། འཇམ་ཚད། ..... ༡༡༤

སློབ་ཚན་དྲུག་པ། ལྷེ་དངོས་འཇིག་རྟེན་གྱི་སློབ་འཇུགས། ..... ༡༣༤

སློབ་ཚན་བདུན་པ། ལྷེ་དངོས་སྐར་པའི་རྒྱན་གནས། ..... ༡༥༤

སློབ་ཚན་བརྒྱད་པ། ལྷེ་རྣམ་གྱི་འབྲེལ་མཐུན་དང་རྟེན་ས་འཇིག་ ..... ༡༧༤

སློབ་ཚན་དགུ་པ། ལྷེ་འཕེལ། ..... ༢༠༤

སློབ་ཚན་བརྒྱུ་པ། རྟོད་དང་ཚ་ཚད། ..... ༢༣༧

སློབ་ཚན་བརྒྱ་གཅིག་པ། འོད། ..... ༢༥༠

སློབ་ཚན་བརྒྱ་གཉིས་པ། ལྷ། ..... ༢༩༧

སློབ་ཚན་བརྒྱ་གསུམ་པ། འཇགས་རྣམ་སློབ་ལྷུང་། ..... ༣༡༡

སློབ་ཚན་བརྒྱ་བཞི་པ། ང་ཚོའི་བཟའ་ཆས། ..... ༣༤༠

སློབ་ཚན་བཅོ་ལྔ་པ། འསྟོད་བརྟེན་དང་ནད་རིགས། ..... ༣༤༤

## སྟོན་སྒྲུང་།

༡༩༨༦ ལོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཤེས་རིག་སྲིད་བྱུས་(National Policy on Education - 1986) རང་ཚོ་རིག་ཅི་སློབ་ཚན་མི་འདྲ་བ་ཁག་དུ་བཤོ་འབྲེམས་མི་བྱ་བར། སྤྱིར་བཏང་གི་ཤེས་ཡོན་སློབ་སྟོན་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་དུ་བརྩི་རྒྱ་གསལ་འདོན་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་། འདས་པའི་ལོ་ངོ་བདུན་གྱི་རིང་། ཚོན་རིག་སློབ་ཚན་དེ་འོས་འཚམས་གྱི་རྩ་ཚུལ་ཏེ། ལྷན་པར་དེ་ཉིད་སྤྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བའི་རྩ་སྤངས་གྱི་ཐོག་ནས་འགྲུར་རྒྱུ་ཚེན་པོ་བྱུང་ཡོད་ལྟར། ཚོན་རིག་ལག་ཅུ་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ལམ་རྒྱས་ཤུགས་ཚེར་སོང་ཡོད་པ་དེས་སློབ་ཚན་སློབ་སྟོན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤོངས་འདི་སློབ་སྤྱོད་ཚུལ་བརྒྱུད་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་གསལ་འགྲུབ་ཏུ་ཅང་ཆེ། དེས་སློབ་སྤྱོད་ཚུལ་ཚོན་རིག་དང་། འཕུལ་རིག་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གསལ་སྟོན་བྱས་པ་བརྒྱུད་འཕུལ་རིག་གི་རྒྱ་ལོ་གཞི་ཐོག་ཆགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་འདིའི་ཁྲོད་འཚོ་གནས་ལེགས་པར་བྱ་བུ་བའི་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་དེས་ཡིན།

ད་ལྟའི་སློབ་དེབ་འདི་ནི། ལྷ་ལོ་༢༠༠༠ ལོར་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་གྲུའི་སློབ་ཚན་འཆར་འཁོད་(NCDSE - 2000) ཀྱི་དགོངས་དོན་རྩ་ཚུལ་སྤྱི་བུས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། འཛིན་རིམ་དུག་པའི་ཚོན་རིག་དང་འཕུལ་རིག་སློབ་དེབ་ཀྱི་ལུ་མཐུད་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། སློབ་དེབ་འདིའི་ནང་སློབ་མ་ཚོར་ངོས་ཟེན་གསལ་པོ་ཞིག་སྤྲད་ཡོད་པ་ནི། དེར་སྐབས་ཀྱི་ཚོན་རིག་དང་འཕུལ་རིག་ནི་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ཡོད་ཚད་ནང་རྒྱ་བྱུང་གསལ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། “སའི་གོ་ལའི་རྟེན་གྱི་ཚེ་སྟོན།” “དངོས་པོའི་སློབ་གཞི།” “སྤྱི་དངོས་སྤྱིར་བའི་རྒྱུ་གནས།” “འཇལ་ཚད།” “ང་ཚོའི་བཟའ་ཆས།” “འཕྲོད་བཞེན་དང་ནད་རིགས།” བཅས་ནི་སློབ་དེབ་འདིའི་ནང་འཁོད་པའི་སྤྱི་བུའི་ནང་དོན་འགའ་ཡིན། འདི་དག་ནི་དེ་སྟོན་གྱི་སློབ་ཚན་ལ་བརྒྱུར་ཞིབ་བྱས་ཏེ་གསར་འཇུག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།

སློབ་དེབ་ནང་བཀོད་པའི་ནང་དོན་དང་། ཤོས་འདོན་བྱས་པའི་བྱེད་སྟོན་རྣམས་སློབ་སྤྱོད་ཚུལ་སྤོངས་འབྲེལ་གྱི་ཤེས་བྱ་ཐོབ་སྤྲད་དང་། ལག་ཅུ་ལ་དང་རྩ་ཚུལ་ལམ་རྒྱས་གཏོང་བཅས་བཅས་ལ་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་གོ་སྐྱོད་བྱས་ཡོད། སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་དང་བྱེད་སྟོན་རྣམས་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་གྲུ་ཁག་རང་རང་གི་དགོས་མཁོ་མི་འདྲ་བ་སྤོངས་ཐབས་

དང་། རྒྱུ་ལྡོང་ས། ཤེས་ཡོན་གྱི་མ་ལག་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ལ་འཚམས་ཐབས་བཅས་བྱས་ཡོད་ཁར། ཚན་རིག་གི་  
ནང་དོན་རྣམས་གོ་བདེ་བའི་སྐད་ཡིག་གི་ལམ་ནས་བྲིས་ཡོད་ལ། ཚོས་མདོག་སྣ་མང་ལྡན་པའི་པར་རིས་བཀོད་དེ་དགོས་  
མེད་ཀྱི་ཚོག་ཉོག་ཉུང་བརྒྱས་གང་ཐུབ་བཅས་བྱས་ཡོད།

སློབ་དེབ་ཀྱི་རགས་ཟེན་དང་པོ་ནི་སློབ་ཁྲིད་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཉམས་སྦྱོང་གཏོང་བའི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་  
ཚོགས་ཚུང་གིས་གཏན་འབེབས་གནང་ཞིང་། རགས་ཟེན་དེ་ཉམས་སྦྱོང་གསོག་དགོ་ཆུན་དང་། དགོ་ཆུན་གྱིང་ས། ཤེས་  
ཡོན་སློབ་སློན་པ། ཚན་རིག་མཁས་པ་བཅས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་སྣ་ཚོགས་ཤིག་གི་ཐོག་སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་དང་ཁ་སྤྲོད་གས་  
ལ་དོག་ཞིབ་མཐོལ་བྲིན་གནང་ཡོད། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགོངས་འཆར་དང་གོས་འདོན་རྣམས་སློབ་དེབ་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་  
ཚུང་གིས་བསམ་ཞིབ་ཐོག་དགོས་ངེས་ཀྱི་བརྒྱུར་ཞིབ་འོས་འཚམས་བྱས་ཡོད།

སློབ་དེབ་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཚུང་ནས་སློན་གྱི་ཚན་རིག་སློབ་དེབ་ཐོག་གཞི་རིམ་སློབ་བྱ་ཁག་ནས་འཕྲོར་བའི་  
དགོངས་འཆར་དང་གོས་འདོན་རྣམས་ལའང་བསམ་ཞིབ་བྱས་ཡོད་ལ། སློན་མའི་ཚན་རིག་སློབ་དེབ་ཀྱི་ནང་དོན་ལས་  
ཐེངས་འདིའི་རྩོམ་སྒྲིག་གི་དཔུང་གཞིར་འོས་པའི་རིགས་ཀྱང་བཀོལ་སྤོང་བྱས་ཡོད། སློབ་དེབ་འདི་ཡར་རྒྱས་ཐང་  
དགོངས་འཆར་འབྲུལ་བར་དགའ་བསུ་ཞུ།

ངས་གོ་སྐབས་འདི་སྤྱད་དེ་སློབ་དེབ་འདིའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་གཙོ་སློབ་དཔོན་ཨེལ་སི་ཀོ་ཐ་རི་  
(Prof. L.S. Kothari) མཚོག་གིས་གཙོས་པའི་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དང་། བརྒྱུར་ཞིབ་པ། དེ་དག་གི་འགོ་ཁྲུངས་སྡེ་ཚན་  
ཚང་མར་སློབ་དེབ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཁོ་འདོན་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བྱུ་ཡིན།

རྒྱ་གར་དབུས་ཤེས་ཡོན་ཉམས་སྦྱོང་འཇུག་པར་ལྷན་ཁང་གི་འགན་འཛིན།

ཇེ་ཨེས་རླུང་ཕུང་ (J.S. Rajput) ཅས།

སྤྱི་ལོ་གསར་པར། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཟླ་༩ པར།



# ཕྱ་གར་གྱི་རྩ་སྲིམས།

(ས་བཅད་བཞི་པའི་ནང་གསལ་ཀྱང་།)

ཆབ་འབངས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་ལས་འགན།

## དོན་ཚན་༥༡ རང་གསལ་ཀྱང་གཞི་རྩའི་ལས་འགན་ཁག

- ༡) རྩ་སྲིམས་ལ་སྲུང་བརྩི་དང་། དེའི་དགོངས་དོན་དང་རྒྱུག་འཇུག་སྲིམས། ཕྱལ་དར། ཕྱལ་སྐྱེ་བཅས་ལ་གུས་བརྩི།
- ༢) རང་འཛིན་ཕྱལ་ཁབ་རང་བཅོན་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་བསམ་སྐྱེལ་སྐྱེལ་བའི་ཕྱལ་བྱུང་གི་བསམ་ཚོལ་ཁག་གཅིག་སེལ་ཆེད་བཟུང་སྡེ་རྩིས་སུ་འཇུག་དགོས།
- ༣) ཕྱ་གར་གྱི་རང་བཅོན་གཙང་མའི་བདག་དབང་དང་། མངའ་སྲིད་གོང་འཇུག་གཅིག་གྱུར། ཡུལ་མིའི་མཐུན་རྐྱེལ་ལ་ཆེ་མཐོང་དང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་དགོས།
- ༤) ཕྱལ་ཁབ་སྲུང་སྐྱོབ་དང་དགོས་མཁོ་ནམ་གྱི་ཕྱལ་དོན་ཞབས་ཞུ་བརྒྱབ་རྒྱ།
- ༥) ཚོས་ལུགས་དང་། ལྷན་ཡིག་ལུང་ཚན་ནམ་གྱི་ཁག་གི་མི་མཐུན་པའི་བསམ་བཤོངས་སུ་དོར་དྲེ་ཕྱ་གར་མི་མང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེལ་དང་སྲུན་ཆུའི་འདུ་གཤམ་གོང་དུ་སྐྱེལ་རྒྱ།
- ༦) རང་འཛིན་སྐྱེ་མང་རིག་གཞུང་གི་ཁྲད་ཚོར་སྐྱེལ་པའི་རིན་ཐང་མཐོང་བ་དང་གཅིས་ཉར་བྱ་རྒྱ།
- ༧) ཉགས་ཚལ་དང་། རྫིང་བུ། རྩུ་རྩུང་། རི་དྲུགས་གཙན་གཟན་ཐེ་བའི་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་སྲོག་ཆགས་ནམས་ལ་བྱམས་བརྩེས་སྐྱོང་དགོས།
- ༨) ཚོན་རིག་གི་བསམ་ཚོལ་དང་། མི་ཚོས་རིང་ལུགས། དྲི་བརྙན་དང་ལེགས་བཅོས་ཀྱི་འདུན་པ་གོང་སྐྱེལ་གཏོང་རྒྱ།
- ༩) སྐྱེ་རྩིས་བདག་སྲུང་དང་། དྲག་སྐྱོད་ནམ་གྱིས་སྐྱོང་བ།
- ༡༠) ཕྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངོན་འཛིན་དང་བརྒྱབ་བྱ་གོང་མཐོར་སྐྱེལ་ཆེད་གང་ཟག་སྐྱེར་རམ་ཐུན་མོང་གི་བྱ་བཞག་མཐའ་དག་ཕྱལ་བྱུང་གི་དོ་འོར་སྐྱེལ་དགོས་རྒྱ་བཅས་ནི་ཆབ་འབངས་མི་འཛིན་པའི་ལས་འགན་ཡིན།